

**MANAGEMENT AND ECONOMICS
SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL**

**MENEJMENT VA IQTISODIYOT
ILMIY-TADQIQOT JURNALI**

**НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЖУРНАЛ
МЕНЕДЖМЕНТА И ЭКОНОМИКИ**

MANAGEMENT AND ECONOMICS SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL

☎ +998 95 651 90 00

✉ journals@timeedu.uz

📍 Shota Rustaveli ko'chasi, 114

🌐 tmijournals.ndc-agency.uz

✈ @TMII_ilmiy_bolim

Bosh muharrir:

Narbayev Sharafatdin Kengeshovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi

Muharrir:

Qarshiyeva Shahnoza Davlatovna

Tahrir hay'ati:

1. Sharipov Kongratbay Avezimbetovich – O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri, t.f.d., prof.;
2. Axmedov Xojiakbarxon Dilshatovich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti rektori i.f.n., dotsent;
3. Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi, i.f.d, professor;
4. Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich – O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi i.f.d, professor;
5. Sultanov Mansur Qilichovich – Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi "Inno" innovatsion o'quv-ishlab chiqarish texnoparki bosh direktori, t.f.f.d., dotsent;
6. Chertovitskiy Aleksandr Stepanovich - „Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muxandislari instituti“ Milliy tadqiqot universiteti professori, iqtisodiyot fanlari doktori;
7. Popkova Yelena Gennadyevna - Rossiya Federatsiyasi avtonom notijorat tashkiloti "Ilmiy kommunikatsiyalar instituti" prezidenti, iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
8. Dr Goh Khang Wen – Malaziyaning INTI Xalqaro universiteti prorektori;
9. Wang Cheng – XXR "Hebei Institute of Mechanical and Electrical Technology" instituti i.f.f.d., dotsent;
10. Yo'ldoshev Nuriddin Qurbonovich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrasini i.f.d., professor;
11. Akramov Tohir Abdirahmonovich Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrasini i.f.d., professor;
12. Temirov Abdulaziz Alimjonovich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrasini i.f.n., professor;
13. Rajabov Nazirjon Razzaqovich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrasini mudiri, i.f.n., dotsent;
14. Xotamov Ibodullo Sadulloyevich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrasini i.f.n., professor;
15. Sobirov Aziz Avazbekovich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrasini mudiri, i.f.f.d., dotsent;
16. Raximova Shahlo Baxtiyorovna – Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi boshlig'i, p.f.f.d., dotsent;
17. Kadirova Istora Bobirovna – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Karyera markazi direktori, i.f.f.d.;
18. Turakulov Otabek Xolmirzayevich – Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrasini mudiri, t.f.f.d.

MUHANDISLIK OYLIGI

“RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION MUHANDISLIK YECHIMLARI: ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR” MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI MATERIALLARI

17-18 APREL, 2025

TOSHKENT

MUNDARIJA

1.	Primova X.A., Xaniyev N.M., Nodirov M.T. RFID TEXNOLOGIYASI ORQALI OLINGAN MA'LUMOT ASOSIDA QORAMOL KASALLIKLARINI ANIQLASHNING LOYIHALASH	6
2.	Doshanova M.Y., Otaxanova B.I., Aliyev R.R. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO AUTOMATE THE PROCESS OF COLLECTING AND ANALYZING DATA FROM ONLINE JOB POSTINGS	10
3.	Eshonqulov E.Sh., Abdiyeva H.S., Abdurahmonov M.S. SUN'IY YO'LDOSH TASVIRLARIDA PANSARPENING YONDASHUVI NATIJALARINI BAHOLASH BAYONNOMALARI	23
4.	Abduraxmanova Z.T. O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	26
5.	Abdiyeva K.S., Shamsiyeva K., Oblokulov S. GOMPERTZ ALGORITHM FOR THE DETECTION OF BREAST CANCER USING MAMMOGRAPHIC IMAGES	31
6.	Abdiyeva K.S., Shamsiyeva K., Olimjonova S. TOPOGRAPHIC MAP BASED SEGMENTATION OF MEDICAL IMAGES	35
7.	Radjabov B.A. O'ZBEKISTONNING TASHQI SAVDODA LOGISTIKA XARAJATLARI: RAQAMLI YECHIMLAR VA ULARNING EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI	39
8.	Primova X.A., Vaydullayeva M.F. SUN'IY INTELLEKTNI TALQIN QILISH VA QAROR QABUL QILISH: NORAVSHAN FIKRLASH TIZIMLARINI HISOBLASH MODELLARINI CHUQUR O'RGANISH	49
9.	Ulashov A.E., Obilov H.X. MATEMATIK MASALALARNI ZAMONAVIY DASTURLASH TILLARI YORDAMIDA YECHISH	57
10.	Mamatov N.S., Asqarov A.A. HAVO SIFATI INDEKSINI BASHORATLASHNING REGRESSION MODEL	69
11.	Mirpulatova L.M. AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BANK FAOLIYATIDAGI ROLI	75
12.	Ниезматова Н.А., Жалелов Қ.А., Абдуллаева Б.М. НУТҚ СИГНАЛЛАРИДАН ШОВҚИНЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШДА ФИЛЬТРЛАР ЖУФТЛИГИНИ ҚЎЛЛАШ ЁНДАШУВИ	84
13.	Mamatov N.S., Jo'rayev I.A., Jalelova M.M., Usarov J.A. TIBBIY TASVIRLAR BAZALARI TAHLILI	88
14.	Mamatov N.S., Jo'rayev I.A., Jalelova M.M., Jumayev B.J. TIBBIY TASVIRLARNI TAHLIL QILISH USUL VA ALGORITMLARI	92
15.	Mamatov N.S., Jalelova M.M., Jo'rayev I.A., Turakulova Sh.A. TIBBIY 2D TASVIRLAR ASOSIDA 3D TASVIRLARNI SHAKLLANTIRISH USULLARI	96
16.	Niyozmatova N.A., Madaminjonov A.D. INSON HIS-TUYG'ULARINI ANIQLASH DASTURIY VOSITALARI VA QURILMALARI	99

17.	Мухамедиева Д.Т., Маматов Н.С., Маматов А.А. МАТНЛИ МАЪЛУМОТЛАРНИ ТАСНИФЛАШДА БЕЛГИЛАРНИ ШАКИЛЛАНТИРИШ УСУЛ ВА АЛГОРИТМЛАРИ	103
18.	Raximov M. KASB KOMPETENSIYASIDA RAQAMLI TA'LIM TRANSFORMATSIYASI	106
19.	Turakulov O.X. MATNLI MA'LUMOTLARNI QAYTA ISHLASH BOSQICHLARI	110
20.	Turakulov O.X., Jalelov R.M. MATNLI MA'LUMOTLARGA DASTLABKI ISHLOV BERISH ALGORITMLARI	116
21.	Мухамедиева Д.К. ПОСТРОЕНИЕ ДЕРЕВА МЕРКЛА	123
22.	Mamatov N.S., Nuritdinov N.D., Almuradova N.A. IJTIMOIY TIZIMLARDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH	127
23.	Kabildjanov A.S., Pulatov G'.G. OB-HAVO OMILLARINING YURAK-QON TOMIR KASALLIKLARIGA TA'SIRINING SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAHLILI	130
24.	Mamatov N.S., Kodirov E.S KAFT TASVIRI ASOSIDA SHAXSNI TANIB OLIH YONDASHUVLARI TAHLILI	133
25.	Raximov I.M. MAHALLIY ISHLAB CHIQUVCHILARNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHUVI – IMKONIYATLAR, YUTUQLAR VA BARQAROR STRATEGIK YECHIMLAR	136
26.	Raximov F.J. TABIIY VA SUN'IY TOLALAR ASOSIDA QAYTA ISHLANGAN MAHSULOTLARNING TEXNOLOGIK SIFATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI	143
27.	Mamatov N.S., Dusanov X.T. NUTQ SIGNALINI XALAQITLARDAN TOZALASH USULLARI	150
28.	Dauletov A.Y., Sabirova S.T., Oydinov S.SH. ARXIVDA MATNLARNI QIDIRISH USULLARI TAHLILI	155
29.	Toshpulatov M. UNVEILING TOMORROW: EXPLORING THE FRONTIERS OF INNOVATION	162
30.	Маматов Н.С., Ниёзматова Н.А., Тожибоева Ш.Х., Яхяев Б.Ю., Машанпин Т.В. ИНСОН ҲИС-ТУЙҒУЛАРИНИ ЮЗ ТАСВИРИ ОРҚАЛИ АНИҚЛАШ ДАСТУРИЙ ВОСИТАЛАРИ ВА ҚУРИЛМАЛАРИ	165
31.	Ниёзматова Н.А., Маматов Н.С., Турғунова Н.М. МАТНЛИ МАЪЛУМОТЛАРНИ ТАСНИФЛАШ УСУЛ ВА АЛГОРИТМЛАРИ ТАҲЛИЛИ	172
32.	Маматов Н.С., Валижонов И.Х., Шукруллоев Б.Р. ТАСВИРЛАРНИ ТАСНИФЛАШДА ҚўЛЛАНИЛАДИГАН УСУЛЛАР	185
33.	Niyozmatova N.A., Xoitqulov A.A., Mamatov A.A. MATNLI MA'LUMOTLARDAN FAKTLARNI AJRATISH TEXNOLOGIYALARI	178
34.	Buribaeva Z.R. DIGITAL TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES	181

35.	Anarova Sh.A., Ibrohimova Z.E., Boliyeva D.N. R-FUNKSIYA USULINI (RFM) QO'LLAGAN HOLDA KO'P O'LCHOVLI FRAKTAL TUZILISHDAGI TASVIRLARNI GEOMETRIK MODELLARINI ISHLAB CHIQUISH	188
36.	Ibrohimova Z.E., Qarshiboyev J.O', Xaniyev N.M. KOMPYUTER GRAFIKASINING GEOMETRIK ALMASHTIRISHLARI ASOSIDA MURAKKAB FRAKTAL TUZILISHLARNI MATEMATIK VA RAQAMLI MODELLASHTIRISHNI AMALGA OSHIRISH	192
37.	Xalimov A.A. SANOAT KORXONALARIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISH YO'LLARI	198
38.	Rustamova M.M. INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND INVESTMENT EFFICIENCY IN COTTON- TEXTILE CLUSTERS: OPTIMIZING COSTS THROUGH INDUSTRY 4.0 SOLUTIONS.	204
39.	Suyarov A.M. AXBOROTLARNI VIZUAL TAQDIM ETISHDA INFOGRAFIKA VOSITALARINI YARATISH USULLARI	214
40.	Saminjonov N.A. CHAKANA SAVDO FAOLIYATIDA RAQAMLI VA NEYROMARKETING STRATEGIYALARINING INTEGRATSIYASI	219
41.	Alimov A.A. INDUSTRY 4.0 TALABLARI ASOSIDA MUHANDISLIK TA'LIMINI TASHKIL ETISH MASALALARI	224
42.	Sobirov A.A., Zaripbayeva A.A. SANOAT KLASSTERLARINI SHAKLLANISH MEXANIZMLARI VA ZAMONAVIY MODELLARI	228
43.	Sharipov K.A., Karimov V.A. AQLLI ENERGIYA TIZIMLARI VA QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA SAMARADORLIGI	237
44.	Маматов Н.С., Самижонов А.Н., Самижонов Б.Н. ИНСОН ЭХТИЁЖЛАРИНИ АНГЛОВЧИ ВА УЛАРГА ЖАВОБ БЕРИШ ҚОБИЛИЯТИГА ЭГА ЭМПАТИК РОБОТЛАР	246
45.	Yusupov R.A., G'ulomov A.X. MAYSALARNI O'RISH VA QOR TOZALASH MASHINASINI MASOFADAN BOSHQARISHNI AVTOMATLASHTIRISH	251
46.	Yusupov R.A., Qurbonov Sh.B. HELIX: FOYDALANUVCHIGA MOSLASHA OLADIGAN, KUNDALIK HAYOTDA YORDAM BERUVCHI SUN'IY INTELLEKT	254
47.	Haydarov E.D., Dusmurodov Q.A. OCHIQ WI-FI TARMOQLAR XAVFSIZLIGI	257
48.	Haydarov E.D., Dusmurodov Q.A. SIMSIZ TARMOQDA XAVFSIZLIK	265
49.	Ro'ziyeva F.K. MAISHIY KIMYO TOVARLARI B2B TAQSIMOTIDA KO'P KANALLI MARKETING STRATEGIYASINING AHAMIYATI	269
50.	Qudratov U.I., Abdullayeva N.R. MASHINANI O'QITISH USULLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA ZARARLI DASTURLARNI ANIQLASH	277

51.	Muhamediyeva D.T., Raupova M. ELLIPTIK EGRI CHIZIQ ASOSIDA XAVFSIZ KALIT ALMASHINUVI	279
52.	Muhamediyeva D.T., Raupova M. POST-KVANT KRIPTOGRAFIYA ASOSIDA POLINOMLAR BILAN SHIFRLASH	282
53.	Muhamediyeva D.T., Raupova M. KVANT KALIT ALMASHINUVI BILAN INTEGRATSIYALANGAN RSA SHIFRLASH	285
54.	Mamayusupov A.A. ZAMONAVIY RAQAMLI MUHITDA KIBERXAVFSIZLIK TAHDIDLARI VA ULARNING OLDINI OLISH YO'LLARI	288
55.	Тоиров Ш. А. ОПТИМИЗАЦИЯ ФУНКЦИЙ С ПРИМЕНЕНИЕМ ЭВОЛЮЦИОННЫХ АЛГОРИТМОВ	291
56.	Toirov Sh. A. ARCHITECTURE OF OPERATORS IN QUANTUM ALGORITHMS	397
57.	Olimov S.A. TALABALARNING O'ZLASHTIRISH NATIJALARINI BAHOLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	302
58.	Olimov S.A. OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA O'QUV JARAYONINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI	309
59.	Uzakova G.Z. ENGAGING ESP LEARNERS: STRATEGIES FOR PRODUCTIVE LESSONS	316
60.	Shafkarov F.X. SANATORIY-SOQ'LOMLASHTIRISH MUASSASALARINING ICHKI AUDITINI FUNDAMENTAL ASOSDA TASHKIL ETISH	321
61.	Raximov Sh.F. TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARNING SODIQLIK DASTURLARI ASOSIDA DEPOZITLARNI OSHIRISH YO'LLARI	329
62.	Туракулова Ш.А., Суюнова Н. ОПИСАНИЕ КРАЙНИХ ГИББОВСКИХ МЕР ДЛЯ МОДЕЛИ ИЗИНГА С НЕНУЛЕВЫМ ВНЕШНИМ МАГНИТНЫМ ПОЛЕМ НА РЕШЕТКЕ БЕТЕ	337
63.	Ulashov A.E. ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: TENDENSIYALAR, MUAMMOLAR VA YECHIMLARI	344
64.	Radjabov B.A. O'ZBEKISTONDA TA'LIMNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI VA SUN'IY INTELLEKT	353
65.	Mamatov N.S., Ibroximov S.R., Almuradova N.A. O'QUV JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANISH	359
66.	Kuvandikov J.T., Tojiyev A.H. Axborot resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlarini normallashtirish asosida bilim oluvchilarning bilim darajasini obyektiv baholash usullari	364
67.	Saidov S.F. TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKTDAN SAMARALI FOYDALANISH MASALALARI	374
68.	Suyunova N.A. TA'LIMDA MANTIQ TUSHUNCHASI VA O'QUVCHILARDA MANTIQUIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI	382

69.	Kuvandikov J.T. Tojiyev A.H. TA'LIM OLUVCHILAR BILIMINI BAHOLASHDA NORAVSHAN MANTIQDAN FOYDALANISH	389
70.	Djabbarova M.D. KASB-HUNAR TA'LIMIDA ELEKTRON TA'LIMNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASOSLARI	393
71.	Anarkulova G.M., Abduraxmanova F.N. OLIIY TA'LIMDA MAXSUS FANLAR BO'YICHA MASHG'ULOTLARDA ISHCHAN VA ROLLI O'YINLAR METODINI QO'LLASH INNOVATSION YONDASHUV	396
72.	Анаркулова Г.М., Абдиганиева З.С. ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ, УМЕНИЙ И НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ КАК ФАКТОР УСПЕВАЕМОСТИ	406
73.	Obidov R.A. TA'LIMDA KEYS TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI	417
74.	Narbayev Sh.K., Maxkamova N.X. MAXSUS FANLARNI O'QITISHDA RAQAMLI VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING METODIK SHART-SHAROITLARI	422
75.	Erhanova N.A. MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA MULTIMEDIA RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	430
76.	Xidoyatov M.B. OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA RAQAMLI MARKETING FAOLIYATINI BAHOLASH: AXBOROT TEXNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN YONDASHUVLAR	435
77.	Темиров А.А. АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ ФАОЛИЯТИГА РАҚАМЛИ БОШҚАРУВНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ	444
78.	В.А.Ахмадалиев ЧОРВАЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА УЛАРГА ЕР АЖРАТИШ ТАРТИБИ	454
79.	Носирова Н.Дж. ЭКСПОРТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА УЗБЕКИСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ (2018–2025 ГГ)	459
80.	Матлюбов Х.Ж. ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПОЛИТИКИ: ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ВЫЗОВЫ	463
81.	Sa'dulloyev H. I. SANOAT KORXONALARINING EKO-MARKETING TIZIMINI BAHOLAH AMALIYOTI	469

O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI

Abduraxmanova Z.T.

*Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti
"Biznes boshqaruvi va moliya" kafedrasining katta o'qituvchisi*

Annotatsiya. Qishloq xo'jaligining raqamli transformatsiyasi raqamli texnologiyalardan foydalanish va ularning qishloq xo'jaligining barcha sohalariga integratsiyalashuvi bilan amalga oshiriladigan o'zgarishdir. Bu jismoniy jarayonlardan raqamli jarayonlarga o'tish. Raqamli transformatsiya investitsiya loyihalari fermerlar, fermer xo'jaliklari, kooperativlar va korxonalarga qo'shimcha qiymat zanjiriga chuqurroq kirib borish orqali hosildorlikni, sifatni oshirish, ishlab chiqarish faoliyatini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish, foydani oshirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiyasi, raqamli texnologiya, qishloq xo'jaligi, aqlli texnologiya.

Abstract. The digital transformation of agriculture is a transformation that is carried out through the use of digital technologies and their integration into all areas of agriculture. This is a transition from physical processes to digital processes. Digital transformation investment projects help farmers, farms, cooperatives and enterprises to increase productivity, quality, optimize production activities, reduce costs, increase profits and increase production efficiency by going deeper into the value chain.

Keywords: digital transformation, digital technology, agriculture, smart technology.

Аннотация. Цифровая трансформация сельского хозяйства — это изменения, обусловленные использованием цифровых технологий и их интеграцией во все сферы сельского хозяйства. Это переход от физических процессов к цифровым процессам. Инвестиционные проекты цифровой трансформации помогают фермерам, фермам, кооперативам и предприятиям повышать производительность, качество, оптимизировать производственную деятельность, сокращать издержки, увеличивать прибыль и повышать эффективность производства за счет более глубокого проникновения в цепочку создания стоимости.

Ключевые слова: цифровая трансформация, цифровые технологии, сельское хозяйство, интеллектуальные технологии.

Qishloq xo'jaligi, bir tomondan, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqaruvchisi sifatida dunyo aholisining tobora o'sib borayotgani muammosiga duch kelsa, ikkinchi tomondan, eng yirik yerdan foydalanuvchi sifatida u tabiiy resurslarni saqlash uchun katta mas'uliyat yuklaydi ya'ni, tuproq va suv.Yetarli miqdorda arzon, ammo

yuqori sifatli oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va atrof-muhitni muhofaza qilish bir-biri bilan sezilarli darajada to'qnashuvi mumkin bo'lgan maqsadlardir. Raqamlashtirish ushbu maqsadlar to'qnashuvini hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Raqamlashtirish bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini iqtisodiyot va jamiyatda kompleks va

yaxlit qo'llash sifatida tushuniladi. Bu ishlab chiqarish resurslarini tejash, hujjatlarni soddalashtirish va qarorlar qabul qilish va biznesni boshqarish sifatini oshirishda katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Raqamlashtirish qishloq xo'jaligini samarali, barqaror va ekologik toza qilishga yordam berish uchun mo'ljallangan. Ya'ni, yuqori sifatli va atrof-muhitga minimal ta'sir ko'rsatadigan oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun minimal chiqindilar bilan ishlab chiqarish resurslaridan maqsadli foydalanishga yordam berish hisoblanadi. Qishloq xo'jaligi ochiq havoda va tirik organizmlar bilan ishlaydi. Murakkab va dinamik ishlab chiqarish sharoitlari bilan tavsiflanadi, ular qisman prognoz qilish va ta'sir qilish qiyin, bu esa ishlab chiqarish jarayonlarida uzilishlarga olib kelishi mumkin. Raqamli ilovalar yordamida nafaqat alohida jarayonlarni, balki butun qiymat zanjirlarini ham optimallashtirish

mumkin. Raqamlashtirish ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi, lekin boshqa tomondan xavf-xatarlari ham mavjud.

Qishloq xo'jaligida raqamlashtirish resurslarni tejash va iqlimni muhofaza qilish, hayvonlar farovonligini yaxshilash va byurokratiyani kamaytirishga yordam beradi. Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish imkoniyatlari juda katta va hozirda uni to'liq ishlatib bo'lmaydi. Zamonaviy iqtisodiyot jadal rivojlanayotgan tizim bo'lib, u global o'zgarishlarni rag'batlantiradigan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli yechimlardan keng foydalanish bilan tavsiflanadi. Qishloq xo'jaligi hali ham o'tish davridagi soha hisoblanadi va yaqin yillar ichida mamlakatni sanoatlashtirish va urbanizatsiya qilishning yangi davriga o'tish zarur. Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish quyidagi imkoniyatlarni yaratadi.

1.	oziq-ovqat iste'molchilariga yanada ko'proq ma'lumot, ko'proq bilim beradi va shu bilan ishonchni mustahkamlashi mumkin. Raqamli texnologiyalardan foydalanish iste'molchilar va qishloq xo'jaligi o'rtasidagi mavjud ziddiyatlarni bartaraf etishga va axborot taqchilligini bartaraf etishga yordam beradi.
2.	qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat sanoat zanjirlarida resurslarni tejash va iqlimni muhofaza qiluvchi ishlab chiqarish usullari uchun katta imkoniyatlar yaratadi.
3.	aqli texnologiyalar hayvonlarning eng yaxshi salomatligi va osoyishtaligi uchun nima kerakligini aniqroq bilishga yordam beradi.
4.	raqamlashtirish va sun'iy yo'ldosh texnologiyalari ma'muriy organlar bilan ishlashni sezilarli darajada soddalashtiradi va bugungi kunda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash uchun ariza berish va ularni tekshirishning murakkab tartiblarini osonlashtiradi.
5.	ma'lumotlarni avtomatik yig'ish va integratsiyalashtirish ma'lumotlarni qayta ishlash, shuningdek, nazorat va risklarni boshqarishni va takomillashtirish orqali korxonalarda buxgalteriya hisobi va boshqaruv hisobini soddalashtirish va osonlashtirish mumkin.

«Aqlli qishloq xo'jaligi» texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasini amalga oshirish bo'yicha 2021-2023-yillarga mo'ljallangan chora-tadbirlar»

1.	Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish
2.	Boshqaruv jarayonlarini monitoringini avtomatlashtirish
3.	Agrar sohada biznes-startap loyihalarini qo'llab
4.	Suv resurslarini hisobga olish

Bularning asosiy maqsadi esa:

-qishloq xo'jaligini raqamlashtirish bu -ishlab chiqazish yig'ish saqlash va qayta ishlashni avtomatlashtirish.

-boshqaruv jarayonlari, monitoringni avtomatlashtirish bu -tarmoq boshqaruvini zamonaviylik sari yangilash, ma'muriy islohotlarni tubdan amalga oshirish, asosiy e'tiborni ma'muriy va protsessual faoliyatni isloh qilishga qaratish, davlat siyosatini amalga oshirishga ko'maklashish, aholi va korxonalarga davlat xizmatlarini ko'rsatish bilan bog'liq samaradorlik va mazmunni ta'minlash, shuningdek davlatga yanada ochiq va qulay ishbilarmonlik muhitini yaratish, investitsiyalarni faol jalb etish, tadbirkorlik va innovatsiyalarni rag'batlantirishda ko'maklashish.

-agrar sohada biznes-startap loyihalarini qo'llab-quvvatlash bu qishloq xo'jaligi iqtisodiyotining mahsuldorligi, sifati, samaradorligi va raqobatbardoshligi bo'yicha yutuq yaratish uchun ilm-fan va texnologiya, innovatsiyalarni qat'iy rivojlantirish

-suv resurslarini hisobga olish bu -suv resurslarini tejash va daryo, ko'llardan raqamli texnologiyalar yordamida samarali foydalanish.

2021-yil 28-dekabr kuni O'zbekiston Respublikasi Qishloq

xo'jaligi vazirligida agrosanoat majmuasi va OAV vakillari ishtirokida konferensiya-taqdimotida qishloq xo'jaligi tarmog'ini jadal raqamlashtirish bo'yicha dasturlar doirasida yaratilgan 10 ta axborot tizimlari va platformalari taqdim etildi.

Raqamli qishloq xo'jaligidan hozirgi kunda mashinalar ta'sirini to'g'rilash, vaqtni to'g'ri boshqarishni yaxshilash, suvdan samarali foydalanish va tejash uchun sensorlar, robotlar, GPS, xaritalash vositalari va ma'lumotlarni tahlil qilish dasturlarini birlashtirishni talab qiladi va yaxshi ishlashni ta'minlaydi. Qishloq xo'jaligida fermerlik bilan hamkorlik faqat tadbirkorlik faoliyati bilan emas, balki fermerlardan boshlanishi muhim, chunki uy xo'jaliklari agrar iqtisodiyotning agrar sektorining asosini tashkil qiladi. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi oldida agrosanoat majmuida texnologik rivojlanishni jadallashtirish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, suv resurslarini samarali boshqarish va qishloq xo'jaligi korxonalarida unumdorlik o'sishiga ko'maklashish orqali mamlakat qishloq xo'jaligi sohasini keng miqyosda raqamli transformatsiya qilish masalasi turibdi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki. Sifatli qishloq xo'jaligi uchun raqamli o'zgarishlarni

muvaqqiyatli amalga oshirish uchun, fermalardan davlat organlariga qadar barcha agrar jarayon ishtirokidagi barcha ishtirokchilarni birlashtiradigan yagona ma'lumotlar platformasini yaratish zarur. Bunday platforma yer, ob-havo, yorug'lik va boshqa ta'sirlar to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishga imkon beradi va ularni qiziqarli tomonlarga taqdim etadi. Sifatli qishloq xo'jaligining muhim elementi sifatli internetning qishloqda rivojlanishi ham hisoblanadi. Bu uchun O'zbekistonning barcha mintaqalarida tez tezlikdagi internetga

kirishni ta'minlovchi infrastrukturani yaratish zarur. Bu fermalarning ishlab chiqarishni boshqarishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishlariga imkon beradi, shuningdek, yangi usullar va texnologiyalar haqida ma'lumotlarga kirishni ta'minlaydi. Shunday qilib, raqamli qishloq xo'jaligi O'zbekistonning agrar sohasining rivojlanishi uchun muhim yo'nalishidir, bu dunyo bozorida raqobatbardoshlikni oshirish va iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilashga olib kelishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Вартанова М.Л., Дробот Е.В. Перспективы цифровизации сельского хозяйства как приоритетного направления импортозамещения // Экономические отношения. 2018. Т. 8. № 1. С. 1-18.
2. Арутюнян Ю.И., Доронина В.А. Современные подходы к оценке инвестиционной привлекательности предприятия: материалы международной научной конференции «Цифровизация в сельском хозяйстве германии». 2017. С. 15-21.
3. O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi vazirligi: <https://www.agro.uz/11-0003/>
4. Белкина Е.Н., Погребная Н.В., Поплавка А.С., Черевань А.С. Региональное инвестирование на современном этапе: проблемы и пути их решения // Экономика и предпринимательство. 2017. № 6 (83). С. 140-145.
5. Варич М.И. Цифровизация сельского хозяйства в рамках проекта развития сельского хозяйства в Российской Федерации до 2025 года // Молодой ученый. 2020. № 2 (292). С. 354-357.
6. Белкина Е.Н., Погребная Н.В., Поплавка А.С., Черевань А.С. Региональное инвестирование на современном этапе: проблемы и пути их решения // Экономика и предпринимательство. 2017. № 6 (83). С. 140-145.
7. Арутюнян Ю.И., Доронина В.А. Современные подходы к оценке инвестиционной привлекательности предприятия: материалы международной научной конференции «Инвестиционный менеджмент и государственная инвестиционная политика». 2017. С. 15-21.
8. I. A. Arenkov, Russian Entrepreneurship, 19 (5), 1711-1722 (2018)
9. Narzullayeva.G.S, Toirova M.M, Qodirova.D.R (Buxoro, O'zbekiston) Sanoat 4.0 inqilobi va bizni kutayotgan kelajak. MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS: a collection scientific works of the International scientific conference (25th January, 2020) -Warsaw: Sp.zo.o. "iScience", 2021.29-30 p.
10. Кобулов В.К. (1998) Алгоритмизация в социально-экономических системах. Tashkent: Fan, 320 s. (Kobulov V.K. (1998) Algorithmization in socio-economic systems. - Tashkent: Fan, 320 p.)

11. Muminova, E., Honkeldiyeva, G., Kurpayanidi, K., Akhunova, S., & Hamdamova, S. (2020). Features of Introducing Blockchain Technology in Digital Economy Developing Conditions in Uzbekistan. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 159, p. 04023). EDP Sciences.
12. Муминова, Э. А. (2016). The concept of an innovation-oriented industrial corporation: essence, definition, objectives and basic principles of functioning. *Молодой ученый*, (25), 330-332.
9. Kodirov, S. (2020). Some issues of digitalization in the industrial sector of the economy. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 12(92), 377-384.
13. Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi, "O'zbekistonda Oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarishni rivojlantirishda raqamli transformatsiylarning o'rni", *Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari*, 2023-yil, maxsus son, 223-231-bet, <https://dgeconomytsue.uz/jurnal/>.

Ingliz tili muharriri: Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi
Musahhih: Vahobova Marfua Mirkamalovna
Sahifalovchi va dizayner: Zoirov Sardor Ziyodin o'g'li

1-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda **"Management and Economics Scientific Research Journal"** jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El. pochta: journals@timeedu.uz

Tel.: [+998 95 651 90 00](tel:+998956519000)

"Management and Economics Scientific Research Journal" jurnali 19.09.2024-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 404368-son reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. Litsenziya raqami: C-5669639
PNFL: 308906510

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yakkasaroy tumani
Shota Rustaveli ko'chasi, 114